

Plantengemeenschappen in Nederland

Bedreigd struweel

Sommige struwelen van doornstruiken en jeneverbessen worden ernstig bedreigd. Ze zijn zeer zeldzaam en nemen bovendien in areaal af. Zij staan dan ook op de nominatie om op de Rode Lijst van bedreigde plantengemeenschappen te worden opgenomen.

Van de 45 plantengemeenschappen van ruigten, struwelen en bossen in ons land worden er acht ernstig bedreigd. Van bedreiging is sprake wanneer een plantengemeenschap (zeer) zeldzaam is en in oppervlakte (sterk) achteruitgaat.

Zeldzame typen

Van deze 45 plantengemeenschappen behoort de helft tot de vrij zeldzame en (zeer) zeldzame typen. Zeldzaam is een plantengemeenschap die in slechts weinig zogenaamde uurhokken van 25 vierkante km voorkomt. Vier typen zijn zeer zeldzaam. Het zijn de veldbies-beukenbossen, de associaties van hazelaar en purperorchis, van rozen en liguster en van hondsroos en jeneverbes. Deze laatste drie typen zijn doornstruwelen. Zij komen veel voor op natuurlijke standplaatsen als duinen en randen van mergelrotsen (Zuid-Limburg), maar ook wel op door de mens gevormde standplaatsen als kapvlakten, heggen en houtwallen. De doornstruwelen omvatten zowel doornige struiken als de meidoorn, de sleedoorn en de hondsroos, als niet-doornige struiken, zoals de kardinaalsmuts en de wilde liguster.

De helft van deze 45 plantengemeenschappen vertoont nauwelijks een toe- of afname. Van de andere helft gaat 35 procent achteruit en dertien procent vooruit.

Verdroging als bedreiging

Voor een aantal natte bostypen is verdroging de grootste bedreiging. Voor weer andere natte bostypen, zoals in de Zuid-Hollandse en Zeeuwse delta, is dat het verdwijnen van het zoetwatergetijdengebied. Bij voedselarme typen is de toename van stikstof en andere

stoffen uit de lucht de belangrijkste oorzaak van verarming en achteruitgang. Bij een aantal struwelen- en zoomgemeenschappen maakt vooral het verdwijnen van heggen en houtwallen uit het landschap de typen zeldzaam.

Gunstig beeld

In vergelijking met het landelijke beeld van de bedreiging van plantengemeenschappen gaat het met de hier behandelde typen helemaal niet slecht. Geen van de ruigten, struwelen en bossen wordt zeer ernstig bedreigd, wat wel het geval is met 17 van de overige 183 plantengemeenschappen in ons land.

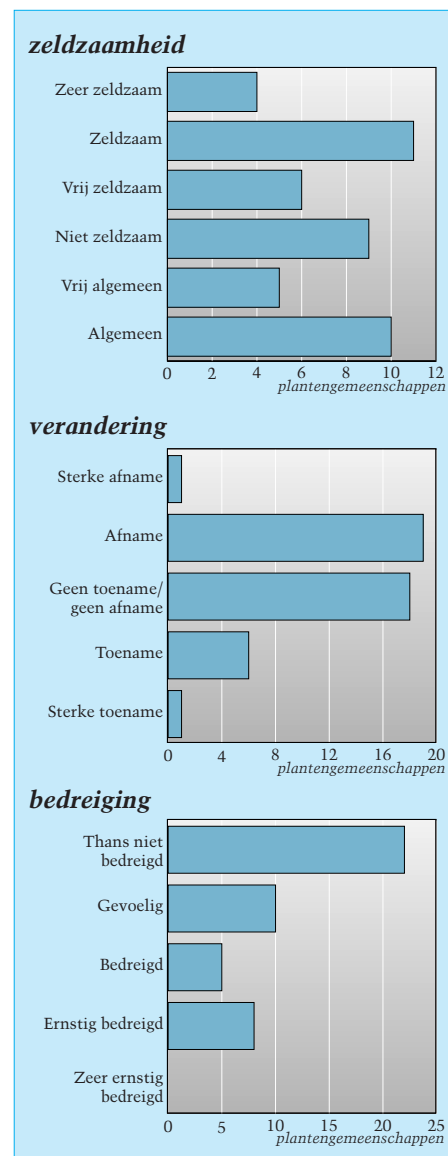
De meest bedreigde typen zullen in de toekomst worden opgenomen in een Rode Lijst van plantengemeenschappen. Of dat gebeurt, hangt ook af van de floristische kwaliteit, de vervangbaarheid en het voorkomen van de gemeenschap elders in Europa. ◀

Lodewijk van Duuren en Joop Schaminée
(*Alterra te Wageningen*)

Een deel van de gegevens is gebaseerd op een deskundigenoordeel. De resultaten zijn voorlopig. Precieze gegevens over zeldzaamheid, achteruitgang en bedreiging zullen worden gepubliceerd in een atlas met verspreidingskaarten van alle plantengemeenschappen in Nederland.

Binnenkort verschijnt het eerste deel van de vierdelige *Atlas van plantengemeenschappen in Nederland*. Uitgeverij KNNV te Utrecht, geschreven door Eddy Weeda, Joop Schaminée en Lodewijk van Duuren.

Ruigten, struwelen en bossen

Bedreiging van alle plantengemeenschappen in Nederland

